

Fundatia pentru o
Societate Deschisa

Transparency
International România

Centrul de Resurse
Juridice

Comunicat de presa

Semnatarii prezentului comunicat sustin necesitatea unei legi care sa asigure un control consecvent si eficient privind declaratiile de avere, conflictele de interese si situatiile de incompatibilitate. Tocmai de aceea, proiectul de lege elaborat de Ministerul Justitiei (aflat pe site-ul MJ), prin care se reglementeaza aceste domenii si se infiinteaza Agentia Nationala de Integritate merita o analiza aprofundata.

Trebuie remarcat ca actualul proiect are cateva carente majore cu consecinte grave atat in ceea ce priveste respectarea drepturilor omului cat si eficienta luptei impotriva coruptiei.

1. **Actualul proiect reprezinta un regres** fata de proiectul de lege adoptat inca din 2004 de Camera Deputatilor si care se afla de mai bine de un an in Senat, nu numai pentru ca va necesita timp pentru parcurgerea procesului legislativ, cât mai ales din perspectiva continutului sau. Proiectul aflat in Senat (camera decizionala) are definitii comprehensive privind conflictele de interese si incompatibilitatile, iar reglementarile au o mai mare coerenta, acoperind categorii profesionale care scapa actualului proiect al MJ (de exemplu, consiliile stiintifice si comisiile consultative de pe linga autoritati centrale, cum ar fi Agentia Nationala a Medicamentului, sau cel de pe linga Ministerul Educatiei Nationale pentru acordarea titlurilor stiintifice si gradelor universitare).

In prezentul proiect al MJ, conflictele de interese sunt ca si anulate in sfera sanctionarii administrative, pentru ca se face trimitere la incriminarea penala, care este generala, si numai daca parchetul va dispune neinceperea urmaririi penale, Agentia Nationala de Integritate va relua cercetarea administrativa pentru „restul” formelor de conflict de interese, fiind neclar in ce anume va consta acest „rest”.

2. Multe texte contin **concepte nedefinite sau formulari vagi**, ceea ce face ca proiectul sa fie in contradictie cu solicitarile si intreaga jurisprudenta CEDO conform careia legea trebuie sa fie „clara si predictibila”.

De exemplu, in ceea ce-i priveste pe magistrati, sunt incriminate „*legaturile de stransa afectiune*” sau „*legaturile de puternica afectiune*” fara sa se precizeze care este instrumentul de evaluare a acestei stari de drept, cu consecinte foarte grave asupra carierei judecatorilor.

Sau, competenta ANI de a dezvolta *relatii de parteneriat cu cetatenii* si de a le acorda „*servicii de asistenta*”. Nu se mentioneaza despre ce fel de servicii de asistenta ar putea fi vorba, lucru grav in conditiile in care ANI poate fi sesizat de orice persoana!

Sau sanctionarea faptei de a „*nu justifica in mod rezonabil*” diferenta dintre bunurile detinute si cele care puteau fi dobandite din venituri legal realizate. Evident, nu sunt precizate criteriile dupa care se va aprecia „rezonabilitatea” justificarii.

In aceeasi categorie, a formularilor vagi si care vor putea fi interpretate abuziv, se incadreaza si prevederile referitoare la „*cheltuielile familiei in functie de standardul de viata*”, fara nici o mentiune privind criteriile de apreciere a standardul de viata.

Controlul averilor se fondeaza pe notiunea de „nejustificat” fara ca termenul sa fie explicat, ceea ce ar fi absolut necesar in conditiile in care art. 44 (8) din Constitutie instituie prezumtia dobandirii licite („Caracterul licit al dobandirii se prezuma”).

3. Actul normativ contine o serie de **confuzii procedurale** între procedura contenciosului administrativ, cea fiscala, procedura civila, impletite cu elemente de procedura penala, amalgam care va face ca legea sa fie inaplicabila si deci ineficienta. Ne exprimam temera ca judecatorii, care vor avea o reala dificultate sa decida porcedura de urmat, vor fi eternii acari pauni.

4. Proiectul elaborat de Ministerul Justiției **adauga la însasi Constitutia Romaniei**, dând ANI competența de emitere a deciziei privind incompatibilitatea Președintelui ca procedura de sesizare a Parlamentului pentru aplicarea unei sancțiuni disciplinare!

5. **Pentru magistrati, si numai pentru ei, legea este si mai drastica** prevazand ca, in cazul indepartarii din magistratura pe motive de incompatibilitate, acestia au interdictie de a exercita orice functii de specialitate juridica timp de 3 ani, ceea ce reprezinta o grava incalcare a drepturilor omului, magistrati fiind pusi in situatia de a face, eventual, munci necalificate.

6. Exista mai multe prevederi care constituie **grave incalcari ale dreptului la aparare al persoanei**, implicat al articolului 6 din Conventia europeana a drepturilor omului. Citeva exemple:

In loc sa se prevada „**obligatia**” inspectorului ANI de a aduce la cunostinta persoanei controlate actele dosarului si „**dreptul**” acesteia de a fi asistata de avocat, cu sanctionarea inspectorului care nu respecta aceasta obligatie, proiectul precizeaza doar **posibilitatea** de a lua cunostinta de dosarul intocmit si asistenta avocatala.

Mai grav, se precizeaza ca **actele intocmite in cursul cercetarii prealabile** – deci inaintea declansarii controlului – pot constitui mijloace de proba, desi pe parcursul cercetarii prealabile persoana nu are posibilitatea de a se apara, nefiind nici macar citata.

Persoana care ataca in tribunal decizia ANI si care este nemultumita de hotararea instantei de fond, **nu are, practic, posibilitatea de a face un recurs motivat**, pentru ca termenul de redactare a hotararii (5 zile) coincide cu cel al declararii recursului. Nici o alta dispozitie nu precizeaza vreun alt termen de depunere a motivelor de recurs.

7. Un alt element de maxima gravitate este „**Timpul 0**” ales de Ministerul Justiției: in art. 18 alin. (2) se prevede ca nu pot fi supuse controlului bunurile dobandite anterior intrarii in vigoare a Legii nr. 161/2003, iar in alin. (1) se prevede ca cercetarea se face pentru diferentele acumulate in cadrul unui mandat, deci primele averi care se vor verifica sunt pe mandatul 2004-2008. **Consideram ca aceste prevederi pot constitui premise serioase pentru albirea averilor**. Optiunea Ministerului Justiției este de neinteles si reprezinta un regres urias fata de prevederile Legii 115/1996 care instituia procedura pentru perioada de dupa 1 ianuarie 1990.

8. Nu exista nici o prevedere care sa se refere la **expertiza si experienta pe care trebuie sa o aiba personalul ANI**, desi inspectorii acestei institutii au un rol foarte important in combaterea coruptiei. De altfel, nu se prevede nici o procedura de selectie a acestora, cu exceptia primilor 25 care vor fi detasati (nu se stie pe ce criterii) de la citeva ministere si agentii. Este interesant de semnalat ca primul Președinte al Agentiei va fi obligat sa lucreze cu oameni la selectarea carora nu va avea nici un cuvint de spus, procedura de selectie a președintelui efectuandu-se dupa ce ANI va avea deja staff functional.

9. **O Agentie care nu da socoteala nimanui**. Nu exista nici o procedura de evaluare a activitatii Agentiei, auditul extern prevazut de proiect referindu-se strict la evaluarea calitatii managementului. In fapt, aceasta Agentie, autoritate administrativa autonoma, nu da socoteala nimanui de eficienta ei, Consiliul National de Integritate avand mai degraba un rol de fatada, nici macar competenta de a solicita revocarea președintelui in cazul unui management defectuos.

S-a discutat despre posibilitatea ca Guvernul sa isi angajeze raspunderea pentru acest proiect. Consideram ca ar fi o uriasa greseala, avind in vedere carentele grave ale proiectului. Precizam ca organizatiile semnatare sustin fara rezerve politicile publice eficiente de prevenire si combatere a coruptiei precum si reforma sistemului judiciar, atunci când acestea sunt coerente si prezinta suficiente argumente de eficienta. Oricat de mult ne dorim integrarea europeana a Romaniei, pe care o promovam constant, prin toate actiunile noastre, acesta nu poate sa reprezinte un argument pentru acte normative care incalca drepturile omului si reprezinta acte de vointa individuala, bulversând si mai mult ordinea juridica din România.

Prezentam in anexa cateva considerente de ordin tehnic care pot face lesne de inteles îngrijorarea organizatiilor semnatare.

Renate Weber – Președinta, Fundatia pentru o Societate Deschisa

Georgiana Iorgulescu – Directoara Executiva, Centrul de Resurse Juridice

Victor Alistar – Director Executiv, Transparency International Romania